

ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΕΣ ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ
ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ – ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑ
ΠΑΝΕΛΛΗΝΙΕΣ 2020

ΘΕΜΑ Α

Α1.

ΘΕΜΑΤΙΚΟΙ ΑΞΟΝΕΣ

Λόγοι για τους οποίους η λογοτεχνική ανάγνωση συνιστά λυτρωτική απόλαυση:

- Το διάβασμα είναι δημιουργική ενασχόληση (§1)
- Το διάβασμα είναι και παραμένει καταφύγιο, μακριά από την ένταση και την αλλοτρίωση που προκαλούν τα Μέσα Κοινωνικής Δικτύωσης (§§ 3 και 4)
- Η λογοτεχνική ανάγνωση δημιουργεί εσωτερική γαλήνη, βραδύτητα και οξύνει τις πνευματικές δεξιότητες (§§ 5 και 6)
- Ο συγγραφέας εξοπλίζεται με θάρρος και δύναμη, μέσω της ταύτισης με τους λογοτεχνικούς ήρωες και αντιήρωες, ώστε να αντεπεξέλθει στην τρέχουσα κρίση της πανδημίας (§7)

*οι μαθητές και οι μαθήτριες πρέπει να εστιάσουν κυρίως στις παραγράφους 3-7

Ενδεικτική απάντηση

Ο Γρηγοριάδης θεωρεί ότι η λογοτεχνική ανάγνωση επιδρά λυτρωτικά αφενός ως δημιουργική δραστηριότητα και αφετέρου ως θωράκιση της πνευματικής και ψυχικής του υγείας. Μέσω της ανάγνωσης, ο ίδιος λειτουργεί με βραδύτητα, διασφαλίζει την εσωτερική του γαλήνη και καλλιεργεί τις πνευματικές του δεξιότητες. Παράλληλα, χάρη στην ταύτιση με λογοτεχνικούς ήρωες και αντιήρωες απαλύνει την ψυχή του, ενώ εξοπλίζεται με θάρρος και προοπτική ώστε να αντεπεξέλθει στην τρέχουσα κρίση της πανδημίας.

(69 λέξεις)

ΘΕΜΑ Β

Β1.

α. **Λάθος** («Προσωπικά το θεωρώ μια δημιουργική ενασχόληση», §1^η)

β. **Λάθος** («Για εμένα, ... πιο αδέσμευτο», § 3^η)

γ. **Λάθος** («Γράφει μες στη μνήμη του», § 1^η, «Σ' έχω γράψει στην καρδιά μου», § 2^η)

δ. **Λάθος** («Μέσα στην Ιστορία του κόσμου,... γράφουν», § 3^η)

ε. **Σωστό** («Και να η θαυματουργή... την ψυχή», Κείμενο 1, § 7^η) και («Ίσως γιατί το γράφειν... η πράξη του γράφειν», Κείμενο 2, § 5^η)

Β2.

α. Ο σκοπός του συγγραφέα του Κειμένου 1 είναι να ευαισθητοποιήσει τους δέκτες στο ζήτημα της λογοτεχνικής ανάγνωσης και αυτό το επιτυγχάνει με τη χρήση σημείων στίξης και σχημάτων λόγου.

ΣΗΜΕΙΑ ΣΤΙΞΗΣ

- Συγκεκριμένα, τα εισαγωγικά στη φράση **«ανέβασα πυρετό»** στη δεύτερη παράγραφο υποδηλώνουν την μεταφορική χρήση του λόγου, η οποία συνυποδηλώνει το πάθος της ανάγνωσης.
- Επίσης, το θαυμαστικό στη φράση **τι ειρωνεύα!** στην έκτη παράγραφο χρησιμοποιείται για να δώσει έμφαση και να δείξει την έκπληξή του, επειδή ξαναβρήκε τον χρόνο για να αφοσιωθεί στην ανάγνωση της λογοτεχνίας.

ΣΧΗΜΑΤΑ ΛΟΓΟΥ

- Όσον αφορά τα σχήματα λόγου, ο συγγραφέας με την παρομοίωση **λες και εγείρονται οι συγγραφείς και συνομιλούν μαζί μου** στην πέμπτη παράγραφο, επιδιώκει, μέσω της ζωντάνιας και της αμεσότητας που εξασφαλίζει, να καταδείξει τη δυνατότητα ανάπτυξης επικοινωνίας του αναγνώστη με τον λογοτέχνη και την άρση του αισθήματος μοναξιάς.
- Τέλος, με την προσωποποίηση **Τέτοια κείμενα έρχονται και γιατρεύουν την ψυχή** υποδηλώνεται ο ρόλος της φιλαναγνωσίας στη λύτρωση της ψυχής.

β. Ο Τσιρόπουλος διερωτάται γιατί όσοι γράφουν επιμένουν να γράφουν. Το ερώτημα αυτό είναι βαθιά υπαρξιακό με σκοπό να δημιουργήσει μία γέφυρα επικοινωνίας πομπού και δέκτη. Πρόκειται για ένα ρητορικό ερώτημα που θέτει ο

συγγραφέας και επιχειρεί στην αμέσως επόμενη περίοδο λόγου να την απαντήσει, ώστε μέσω της απορίας του να επικοινωνήσει με τον δέκτη και να μοιραστεί μαζί του τους προβληματισμούς του. Συγκεκριμένα, με τη χρήση αυτού του ερωτήματος, πομπός και δέκτης βρίσκουν ένα κοινό σημείο αναφοράς και προβληματισμού σχετικά με τον ρόλο του «γράφειν» για τη ζωή και τα μεγάλα ερωτήματα της ύπαρξης επίσης διεγείρει το ενδιαφέρον του αναγνώστη ενώ παράλληλα προσδίδει αμεσότητα στο κείμενο.

B3.

Σύμφωνα με τον Τσιρόπουλο, οι άνθρωποι επιχειρούν να κερδίσουν τη μάχη με τον χρόνο μέσα από ένα πλήθος δραστηριοτήτων γραφής. Καταρχάς, κάθε άνθρωπος από τη φύση του («Πλάσματα γεννημένα για να γράφουν οι άνθρωποι») ταυτίζει την ύπαρξή του με την αποτύπωση του ονόματός του σε καταστάσεις καθημερινές, κοινωνικές και επαγγελματικές. Επιπλέον, άνθρωποι του πνεύματος («φημισμένοι, άξιοι, μεγάλοι ήρωες») προσπαθούν να αφήσουν το στίγμα τους, ένα «κτήμα ες αεί» για τις επόμενες γενιές.. Έτσι δημιουργείται παρακαταθήκη της αποθησαυρισμένης γνώσης και εμπειρίας.

(69 λέξεις)

ΘΕΜΑ Γ

Στο συγκεκριμένο ποίημα ο Τίτος Πατρίκιος κάνει λόγο για την αξία της ποίησης και τη σύνδεσή της με τη ζωή του ανθρώπου. Σύμφωνα με το ποιητικό υποκείμενο κάθε άνθρωπος στις μικρές ή μεγάλες στιγμές της ζωής του συναντά την ποίηση. Η ποίηση βρίσκει τον καθένα όταν σκέφτεται το παρελθόν του («Για πράγματα χλιοειπωμένα... περάσει»), όταν έρχεται αντιμέτωπος με το απρόοπτο («για πράγματα που έλεγες... στα μάτια σου»), ή τη ρουτίνα της καθημερινότητας («γί' άλλα που επαναλαμβάνονται... παραλλαγές»), όταν απογοητεύεται ή αναθεωρεί («για πράγματα που σάπισαν... έβλεπες»). Τον βρίσκει, όμως, και όταν κάνει την αυτοκριτική του («εκεί που απορείς... αναλάβεις») ή αναθεωρεί («για πράγματα που μόνο τα ονειρεύτηκες... πραγματώθηκαν»). Η ποίηση λοιπόν αφορά όλους· αυτό γίνεται φανερό από τη χρήση του β' ενικού προσώπου, με το οποίο το ποιητικό υποκείμενο απευθύνεται άμεσα στον αναγνώστη, κάνοντάς τον συμμετοχο στις σκέψεις του και αναπτύσσοντας νοερό διάλογο μαζί του. Επίσης, η επανάληψη της φράσης «για πράγματα», αλλά και η χρήση καθημερινού-αντιποιητικού λεξιλογίου (π.χ. «πουλιούνται», «σάπια», «ρίσκαρες» και λοιπά) καταδεικνύουν την παρουσία της ποίησης σε όλες τις εκφάνσεις του ανθρώπινου βίου.

Εναλλακτικοί κειμενικοί δείκτες μπορούν να θεωρηθούν:

- Τα αποσιωπητικά, που υπονοούν πως υπάρχουν πολλές άλλες περιπτώσεις στις οποίες ο άνθρωπος συναντά την ποίηση.
- Ο καταληκτικός στίχος, που τονίζει το περιεχόμενο του ποιήματος.
- Η ποικιλία των χρόνων (συνδυασμός χρονικών βαθμίδων)
- Μεταφορές (ζωντάνια, αμεσότητα, παραστατικότητα)
- Αντίθεση

(Το β' σκέλος απάντησης είναι ενδεικτικό, καθώς ζητείται η προσωπική άποψη του μαθητή).

ΕΝΑΛΛΑΚΤΙΚΗ ΑΠΑΝΤΗΣΗ 1

Για εμένα η ποίηση αποτελεί μέσο διαφυγής από την καθημερινότητα και τα άγχη της. Μου δίνεται η δυνατότητα να εκφράσω τα συναισθήματά μου, να προβληματιστώ και να μάθω νέα πράγματα. Άλλωστε, όπως προκύπτει και από το ποίημα, η ποίηση βρίσκεται παντού γύρω μας, αρκεί να την αναζητήσουμε.

ΕΝΑΛΛΑΚΤΙΚΗ ΑΠΑΝΤΗΣΗ 2

Δυστυχώς, η επαφή μου με την ποίηση δεν είναι ιδιαίτερα στενή. Τόσο η έλλειψη χρόνου, όσο και η δυσκολία που συναντώ στην κατανόηση της δεν έχουν δημιουργήσει τις κατάλληλες συνθήκες, ώστε να την εντάξω στη ζωή μου. Ωστόσο, κατανοώ απόλυτα τη σημασία της στη ζωή των ανθρώπων.

ΘΕΜΑ Δ

Ποια η σχέση σας με την ανάγνωση βιβλίων και ποιος ο ρόλος της στη γενικότερη διαχείριση του προσωπικού σας χρόνου; Με αφορμή τα κείμενα 1 και 2 αποφασίζετε να καταθέσετε την προσωπική σας εμπειρία στο ιστολόγιο του σχολείου σας. Να δικαιολογήσετε την όποια επιλογή σας;

Επικοινωνιακό πλαίσιο: άρθρο στο ιστολόγιο του σχολείου (απαιτείται τίτλος)

Πρόλογος: Αναφορά στη δημοσίευση των κειμένων 1 και 2

Κύριο θέμα

Α' ερώτημα: Ποια η σχέση σας με την ανάγνωση βιβλίων;

1^η εκδοχή

Η σχέση μου με την ανάγνωση βιβλίων (λογοτεχνικών, επιστημονικών κτλ.) είναι αρκετά καλή.

- αποφορτίζομαι από την πίεση της καθημερινότητας, γιατί μπορώ να ξεφεύγω από τα προβλήματα έστω και προσωρινά
- ταξιδεύω σε άλλους τόπους και εποχές
- ταυτίζομαι με ήρωες και υποδύομαι διάφορους ρόλους
- αποκομίζω εμπειρίες
- διαμορφώνω στάση ζωής, υιοθετώ αξίες και ιδανικά
- διευρύνω τους πνευματικούς μου ορίζοντες

Β' ερώτημα: Ποιος ο ρόλος της (σχέσης αυτής) στη γενικότερη διαχείριση του προσωπικού σας χρόνου;

Η παραπάνω σχέση με την ανάγνωση βιβλίων επηρεάζει ανάλογα τη γενικότερη διαχείριση του προσωπικού μου χρόνου.

- συχνά με συνεπαίρνει το διάβασμα και αφιερώνω πολύ περισσότερο χρόνο από ό,τι στην πραγματικότητα διαθέτω, γεγονός που με καθιστά πολλές φορές ασυνεπή ως προς τις υπόλοιπες υποχρεώσεις-δραστηριότητες.
- κάποιες φορές ξεχνώ ότι βιολογικά χρειάζομαι ξεκούραση και ξενυχτώ με παρεπόμενο τη σωματική κούραση
- απομονώνομαι-απομακρύνομαι από το περιβάλλον μου (οικογενειακό, φιλικό)

2^η εκδοχή

Α' ερώτημα: Ποια η σχέση σας με την ανάγνωση βιβλίων;

Η σχέση μου με την ανάγνωση βιβλίων (λογοτεχνικών, επιστημονικών κτλ.) δεν είναι αρκετά καλή.

- έχω ταυτίσει την ανάγνωση βιβλίων με τη μελέτη των σχολικών μαθημάτων
- θεωρώ ότι είναι αναχρονιστικός τρόπος αξιοποίησης του ελεύθερου χρόνου-προτιμώ να ψυχαγωγούμαι αξιοποιώντας πιο σύγχρονα μέσα (συνδυασμό εικόνας-ήχου μέσω διαδικτύου)
- ακολουθώ την τάση της εποχής, όπως και οι φίλοι μου
- αισθάνομαι ότι είναι πολύ κουραστικό

Β' ερώτημα: Ποιος ο ρόλος της στη γενικότερη διαχείριση του προσωπικού σας χρόνου;

Η παραπάνω σχέση με την ανάγνωση βιβλίων επηρεάζει ανάλογα τη γενικότερη διαχείριση του προσωπικού μου χρόνου.

- ζω τον ρυθμό της εποχής – απολαμβάνω πιο ανάλαφρες μορφές ψυχαγωγίας-διασκεδάζω
- αφιερώνω τον χρόνο που χρειάζεται ώστε να είμαι συνεπής στις υποχρεώσεις μου

Επίλογος: Σε κάθε περίπτωση κανείς μας δεν μπορεί να αμφισβητήσει την αξία της φιλιαναγνωσίας και πώς αυτή επηρεάζει τη διαχείριση του προσωπικού μας χρόνου. Η σχέση που αναπτύσσει όμως ο καθένας μας με την ανάγνωση βιβλίων σχετίζεται με την παιδεία που έχει λάβει και τα βιώματά του.